

SjømatNorge

Årsmelding 2018

Sjømat Norges formål	2
<i>Om organisasjonen</i>	2
<i>Hovedtall</i>	3
Viktige saker i 2018	4
<i>Blått taktskifte.....</i>	4
Sjømat 2030	4
Et blått taktskifte er nødvendig for omstilling	5
Politisk støtte, allianser og ambassadører	5
<i>Særskatt</i>	6
<i>Havbruksfondet.....</i>	7
<i>Kampen om råstoffet</i>	7
<i>Eksportstopp av fiskeolje fra Peru</i>	8
<i>EØS og brexit</i>	8
<i>Beste praksis for fiskevelferd - Aquawelfare</i>	10
<i>Samarbeid for bedre kosthold - #MerAv</i>	10
<i>Matindustri 4.0.....</i>	11
<i>Flere blir medlemmer i Sjømat Norge</i>	12
MiljøVet: Miljø- og veterinære tjenester	12
<i>Internt organisasjonsarbeid og eksternt relasjonsarbeid.....</i>	12
Tillitsvalgte organer	12
Politisk kontakt.....	13
Alliansebygging	13
Dialogmøter	13
Fellestiltak for omdømmearbeidet	13
<i>Andre aktiviteter i administrasjonen.....</i>	14
Industri	14
Havbruk	14
Miljø og helse	15
Arbeidsliv	15
Næringsutvikling og samfunnskontakt og øvrig	16
Styrets vurdering.....	17

Sjømat Norges formål

Om organisasjonen

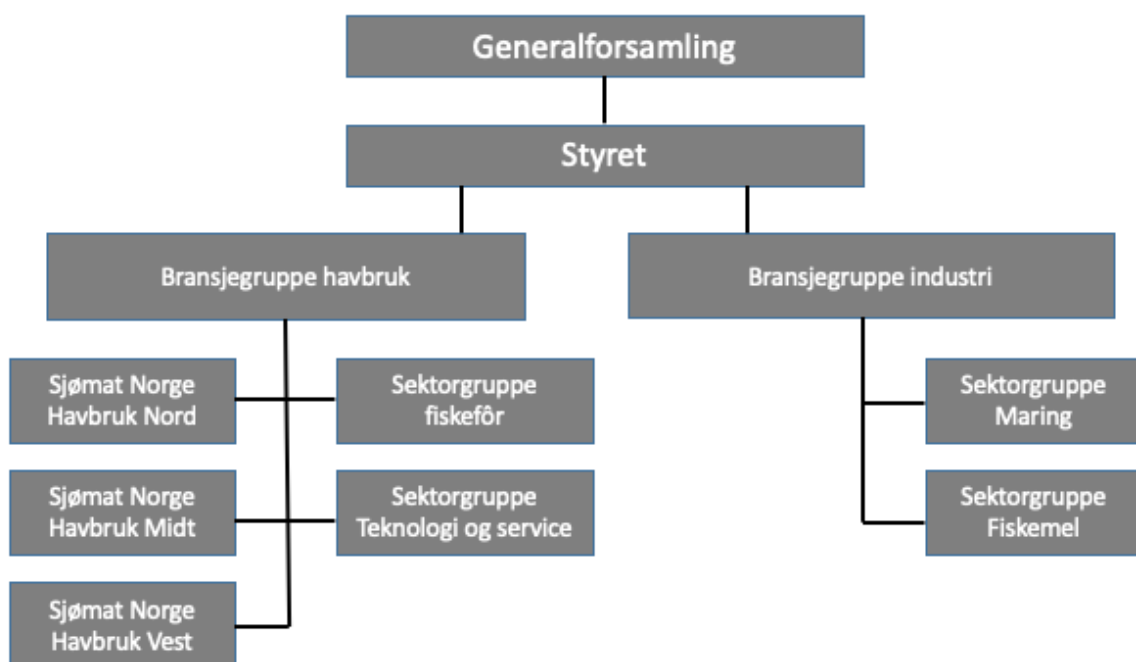
Sjømat Norge er en landsomfattende kombinert bransje- og arbeidsgiverforening tilsluttet Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO). Sjømat Norge er landets største organisasjon innenfor marine næringer, og organiserer selskaper innen havbruk, videreføring av villfisk og oppdrettet fisk, fiskefôr- og fiskemelproduksjon, marin ingrediensindustri, sjømathandel og eksport, teknologi- og serviceselskaper tilknyttet sjømatnæringen, fiskehelseselskaper samt rederier i havbruksnæringen.

Sjømat Norge Service er en del av Sjømat Norge.

Organisasjonens formål er:

- å ivareta og fremme medlemmenes felles interesser overfor myndigheter, nasjonale og internasjonale institusjoner, organisasjoner og samfunnet for øvrig,
- å arbeide for at medlemmene får rammebetingelser og utviklingsmuligheter som styrker deres konkurransedyktighet og lønnsomhet, og gir gode og sikre arbeidsplasser,
- å sørge for aktiv profilering av næringen,
- å styrke næringens kompetanseutvikling,
- å arbeide for gode og stabile forhold mellom medlemsbedriftene, de ansatte og deres organisasjoner,
- å ivareta medlemmenes interesser innad i NHO.

Tillitsvalgte organer i Sjømat Norge pr. 31.12.2018:

Styret i Sjømat Norge Service er sammenfallende med styret i Sjømat Norge og styremøtene avvikles parallelt. Sjømat Norge har også tillitsvalgte i NHO. Styreleder Inger-Marie Sperre har siden 2017 hatt vervet som visepresident i NHO. I tillegg har Sjømat Norge én fast representant i NHOs representantskap og to representanter i NHOs generalforsamling (tre repr. fra juni 2019).

Sjømat Norge har hovedkontor i Næringslivets Hus i Oslo og kontorer i Bergen, Ålesund, Trondheim og Tromsø.

Betingelser og rettigheter knyttet til medlemskap, organisering og øvrige bestemmelser er nedfelt i Sjømat Norges vedtekter (vedtatt i 2001, sist endret 6. april 2017)¹.

Hovedtall

	2016	2017	2018
Medlemsbedrifter	491	550	600
Årsverk i medlemsbedriftene	ca. 12.000	ca. 12.500	ca. 14.000
Tillitsvalgte *	61	62	62
Antall møter i styret **	15	15	10
Behandlede saker i styret ***	71/25	81/27	63/26
Antall møter i bransjegruppene	13	14	14
Behandlede saker i bransjegruppene	84	100	87
Ansatte i administrasjonen	20	21	22
Sykefravær i administrasjonen	0,4 %	1,4 %	2,6 %

For regnskapstall, se eget dokument.

*) Tillitsvalgte i styret, ordførere, bransjegrupper, sektorgrupper og regionale arbeidsutvalg (omfatter ikke varatillitsvalgte og tillitsvalgte i øvrige utvalg).

***) Møter i styret inkl. skriftlige møter/behandlinger.

****) Styresaker for hhv. Sjømat Norge/Sjømat Norge Service. Styret i Sjømat Norge Service er sammenfallende med styret i Sjømat Norge og møtene avvikles parallelt.

¹ Vedtekter: https://sjomatnorge.no/wp-content/uploads/2014/04/Vedtekter-Nye_ARENA-297-11524.pdf

Viktige saker i 2018

Blått taktskifte

Under årssamlingen i Sjømat Norge i 2016 ga medlemmene et klart styringssignal til organisasjonen om å ta en mer offensiv og fremoverlent rolle på vegne av sjømatnæringen. Denne føringen preger organisasjonen på de fleste områder, og kommer tydeligst til uttrykk gjennom det langsiktige utrednings- og påvirkningsarbeidet som i 2018 fikk betegnelsen "Blått taktskifte".

Sjømat 2030

Utredninger som tidligere år er gjort for å beskrive framtidsmulighetene for den norske sjømatnæringen, har vist et stort potensial for økt matproduksjon, sysselsetting, verdiskaping og samfunnsbidrag. Mange konklusjoner som trekker i samme retning er å finne i utredninger fra norske myndigheter, FN og OECD. Med dette som bakgrunn satte Sjømat Norge i gang et nytt og bredere utredningsarbeid for havbrukssektoren under navnet "Havbruk 2030". Dette ble siden utvidet til å omfatte alle sjømatsektorer gjennom prosjektet "Sjømat 2030". I 2018 ble det vedtatt et eget visjonsdokument².

Sjømat 2030 er en omfattende utredning som pågår ut over 2018. Målet er å beskrive hvordan næringssektorene ser ut i 2030 og hvordan de ideelt sett bør forvaltes av myndighetene for å kunne utnytte det store potensialet til beste for folk og land. Arbeidet setter sjømatnæringen inn i et globalt perspektiv ved å ta utgangspunkt i 8 av FNs 17 bærekraftsmål, og angir hvordan den norske sjømatnæringen kan gi sitt bidrag til å oppfylle disse.

Sjømat Norge har vedtatt slik visjon for Sjømat 2030:

"Den norske sjømatnæringen skal være en globalt ledende produsent av sunn mat. Vi skal levere sjømat, marine ingredienser, produksjonskompetanse og teknologi i verdensklasse. Gjennom bærekraftig produksjon og innovasjoner skal norsk sjømatnæring være Norges viktigste bidrag til å nå FNs bærekraftsmål."

Målsettinger knyttet til miljømessige bærekraftsmål:

Sjømatnæringen skal

- ikke ha negativ effekt på artsmangfoldet
- være en del av løsningen på klimautfordringen
- bruke havet på en måte som fremmer en miljømessig bærekraftig utvikling

Målsettinger knyttet til sosiale og økonomiske bærekraftsmål:

Sjømatnæringen skal bidra til

- å øke verdens matvareproduksjon
- en positiv norsk samfunnsutvikling
- at levestandarden i verden bedres

Visjonsdokumentet beskriver en ramme av tiltak som skal konkretiseres. Dette skal bidra til mer verdiskaping og mindre miljøavtrykk, og med følgende mål:

Norsk sjømatnæring skal

- Doble verdiskapingen innen 2030
- Øke matproduksjon gjennom bærekraftig høsting og havbruk
- Benytte matproduktive sjøareal til fiskeri og havbruk
- Øke bearbeidingsgraden i Norge basert på norske ressurser, noe som vil redusere transportvolumene
- Bidra til overføring av teknologi, kunnskap og høye standarder som igjen vil bidra til bærekraftig økonomisk og sosial utvikling i andre deler av verden
- Bidra til reint hav: Full kontroll med egne utslipp og bidra til opprydning fra annen menneskelig aktivitet
- Være aktiv pådriver for bruk av miljøregnskap i hele verdikjeden

² Visjonsdokument: https://sjomatnorge.no/wp-content/uploads/2018/03/SJOMAT2030_endelig.pdf

Utredningsarbeidet Sjømat 2030 koordineres av en arbeidsgruppe satt sammen av tillitsvalgte og ansatte i Sjømat Norge.

Et blått taktskifte er nødvendig for omstilling

For å få gjennomslag for visjonene i Sjømat 2030, må mulighetene for bærekraftig vekst og verdiskaping i sjømatnæringen settes inn i en større sammenheng. Skal vi lykkes må næringen løse bærekraftutfordringene og levere lokale ringvirkninger, samtidig som myndighetene må legge forholdene til rette gjennom et hensiktsmessig lov- og regelverk, et fornuftig skatteregime og internasjonal markedsadgang. Det er dette vi kaller "blått taktskifte".

Et blått taktskifte kan slik bli en viktig del av løsningen for omstillingen av Norge. Regjeringens perspektivmelding (2017)³ slår fast at Norge må skape 300 000 nye arbeidsplasser innen 2030, mens SSBs beregninger⁴ viser at eksporten må dobles (750 milliarder kroner) innen 2040 for å opprettholde velferden på dagens nivå. Begge deler vil kreve store omstillinger. Sjømat er blitt Norges nest største eksportnæring. Likevel har mulighetene for videre vekst aldri vært større. Norsk sjømatnæring kan dobles innen 2030 og, ifølge SINTEF, femdobles innen 2050. Dette vil skape mange nye arbeidsplasser og store skatteinntekter kysten rundt.

En raskt økende global befolkning har behov for sunn, trygg og klimavennlig mat. Norges naturgitte fortrinn, ansvarlige forvaltning og avanserte produksjon gjør at norsk fisk og teknologi kan mette stadig flere og dekke deler av den voksende globale etterspørselen for høyverdige proteiner produsert med et lavt CO₂-avtrykk.

Sjømatnæringen transformeres nå fra en primærnæring til en høyteknologisk mat- og merkevareindustri. Det gir økt matproduksjon, flere arbeidsplasser, store skatteinntekter og mer verdiskaping fra fiskebåt og havbrukslokalitet til marked.

Gjennom den felles strategien Sjømat 2030 arbeider næringen for å sikre bærekraftig vekst gjennom å løse utfordringene knyttet til lus, rømming, fôr og fiskevelferd. Fisket må skje innenfor fastsatte kvoter, og gjøres tilgjengelig for norsk sjømatindustri. Vi kan og bør stå for mye mer av foredlingen selv og vi må skape en industri av teknologi- og tjenesteselskaper med verden som marked, slik oljenæringen har gjort før oss. Vi skal også skape helt nye næringer innen fôr, helse og bioteknologi basert på råstoff vi ikke bruker godt nok i dag. Dette er virkelig å ta hele kysten og landet i bruk.

Myndighetene må på sin side modernisere sjømatnæringens lov- og regelverk, sikre et fornuftig skatteregime der også vertskommunene får inntekter – og jobbe for at næringen har full internasjonal markedsadgang.

Politisk støtte, allianser og ambassadører

I tillegg til utfordringene sjømatnæringen møter med tanke på råstofftilgang for industrien, arealtilgang for havbrukssektoren, markedsadgang og økt skattepress, har næringen behov for bredere støtte og forståelse i samfunnsdebatten. Tradisjonelt har fiskeri- og havbrukspolitikken ikke skapt stort politisk engasjement ut over næringen selv eller sektorpolitikkerne. Næringen har over år vært gjenstand for kritikk fra en rekke hold, og den oppleves som lett å angripe og vanskelig å støtte. Samtidig viser målinger at næringens omdømme i befolkningen er godt. Det er en økende forståelse for at sjømatnæringen er en av de havbaserte næringene som blir viktigere og viktigere for landet. Dette gjenspeiles i samfunnsdebatten. Næringen er i rivende utvikling - enten det er innen havbruk, fiskeri, tradisjonell og ny industri eller teknologi.

For å skape flere røster og mer kraft i informasjons- og påvirkningsarbeidet startet Sjømat Norge i 2018 et ambassadørprogram etter mønster fra NHO. Over 60 enkeltpersoner fra sjømat- og leverandørbedrifter i Nord-Norge, Midt-Norge og Vestlandet deltok på samlinger for å få innføring i Blått taktskifte-strategien og delta i det operative arbeidet med å løfte sjømatnæringens sak politisk og omdømmemessig. Dette har skapt gode resultater, og er et arbeid som blir utvidet ytterligere i 2019.

Sjømat Norge har i 2018 videreført et tett samarbeid med andre organisasjoner, og særlig NHO, andre sentrale lands- og bransjeforeninger samt fagbevegelsen, som på mange områder har sammenfallende interesser i næringspolitikken. Dette har i 2018 kommet til uttrykk gjennom felles mediasaker, felles uttalelser og

³ https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/norsk_okonomi/perspektivmeldingen-2017/id2484715/

⁴ <https://innovasjonsbloggen.com/2016/05/13/en-nasjonal-dugnad-for-okt-eksport-er-nodvendig-for-a-forsvare-velferden/>

sammenfallende synspunkter på flere områder når det gjennomføres offentlige høringer som er relevante for sjømatnæringen.

Særskatt

På sikt står det norske samfunnet overfor store utfordringer. I framtida vil inntektene som skal finansiere velferdsstaten stå i et misforhold til pensjonsforpliktelsene og de høye kostnadene som dagens velferdsordninger, forvaltningen og andre offentlige utgifter representerer. Det skyldes først og fremst forventet nedgang i olje- og gassinntektene. Perspektivmeldingen (2017) viser at det ikke er tilstrekkelig å effektivisere offentlig sektor. Det må også gjøres andre tiltak for å øke inntektene til staten, landet må omstilles og næringslivet må stimuleres for å øke verdiskapingen og valutainntektene til Norge. Det kan også bli nødvendig å vurdere velferdsordningene.

Behovet for finansiering av offentlig sektor er bakteppet for at myndigheter og politikere ønsker å utvide skattegrunnlaget. I 2018 ble det fra ulike hold på politisk nivå og i statsforvaltningen diskutert ulike alternativer for å skattlegge havbruksnæringen hardere. Samtidig med at krefter i opposisjonen arbeidet målrettet for å innføre en produksjonsavgift for å øke inntektene til kommunene, ble det kjent at Finansdepartementet var i ferd med å utrede innføring av en statlig grunnrenteskatt i havbruk.

Det var en reell risiko for at det skulle bli flertall for begge løsninger. En kraftfull allianse mellom Sjømat Norge, NHO, LO og andre aktører lyktes med å flytte disse prosessene - fra benkeforslag i Stortinget og lukkede utredninger i Finansdepartementet - over til et åpnere utredningsarbeid som skal munne ut i en NOU (Norsk offentlig utredning).

Regjeringen oppnevnte i september Havbruksskatteutvalget⁵ som innen 1. november 2019 skal legge fram en NOU om eventuell ny særskatt for bedriftene i havbruksnæringen. Havbruksskatteutvalget fikk et mandat⁶ med detaljerte føringer. Etter Sjømat Norges syn fokuserer mandatet i liten grad på utviklingsmulighetene til havbruksnæringen og negative effekter ved ytterligere beskatning av en så viktig distriktsnæring. Det skal legges fram minst tre forslag - en nøytral grunnrenteskatt, en produksjonsavgift og en kombinasjon av disse.

Da mandatet ble kjent, gikk Sjømat Norge ut offentlig⁷ og uttrykte seg kritisk til mandatet, som allerede før utredningen er i gang, går langt i å slå fast at det finnes en grunnrente som kan danne grunnlag for en særskatt på havbruksnæringen. Sjømat Norge opplever Stortingets oppdrag som bredere og forventer at regjeringen og utvalget forholder seg Stortingets bestilling. Stortinget har vært tydelig på at et av målene med utredningen er at vertskommunene skal sikres stabile og forutsigbare inntekter fra sjøareal. Utredningen skal også vurdere den internasjonale konkurransesituasjonen og hvordan skattesystemet påvirker sysselsetting og industrialisering i Norge.

Sjømat Norge advarte mot et skattesystem som bremser verdiskapingen og at ingen er tjent med redusert aktivitet langs kysten som følge av reduserte investeringer, mindre innovasjon, færre arbeidsplasser og lavere matproduksjon. Sjømat Norge pekte på at det viktigste må være å legge til rette for økt aktivitet som igjen gir økte skatteinntekter. Det er også viktig å understreke at havbruksnæringen på sentrale områder skiller seg vesentlig fra naturressursbaserte næringer. Havbruk er matproduksjon i sjø, hvor alle innsatsfaktorene tilføres av oppdretterne.

I denne saken innkasserte næringen en midlertidig seier ved å få dreid arbeidet inn på et mer åpent utredningsspor der også næringsaktørene kan bli hørt. Innsatsen fra tillitsvalgte og ansatte i Sjømat Norge var helt avgjørende for at man lyktes med dette. I forståelse med de andre næringsorganisasjonene er det Sjømat Norge som koordinerer næringens bidrag til utredningsarbeidet. Sjømat Norge har i 2018 iverksatt flere tiltak som i tillegg til det faglige bidraget også omfatter strategiske kommunikasjonstiltak for å øke forståelsen for problemstillingen både der sentralmakten er samlet, i politiske miljøer og i samfunn langs hele kysten.

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/dep/fin/pressemeldinger/2018/utvalg-skal-vurdere-beskatningen-av-havbruk/sammensetning-av-utvalg-som-skal-vurdere-beskatningen-av-havbruk/id2610397/>

⁶ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/dep/fin/pressemeldinger/2018/utvalg-skal-vurdere-beskatningen-av-havbruk/mandat-for-utvalg-som-skal-vurdere-beskatningen-av-havbruk/id2610382/>

⁷ <https://sjomatnorge.no/forventer-at-nou-utvalget-forholder-seg-til-stortingets-bestilling>

Arbeidet mot særskatt på havbruk var en prioritert oppgave for Sjømat Norge i 2018 og blir det videre fremover. Saken må også ses i lys av en mulig ressursrente knyttet til fiskeriene. Etter at regjeringen fikk utredet kvotesystemet innenfor fiskeriene (Eidesenutvalget, NOU 2016:26), er det ventet en Stortingsmelding våren 2019 der endringer i kvotesystemet kan bli koblet mot innføring av en ressursrentebeskatning i fiskeriene. Også på denne bakgrunn må saken følges nøye med det mål å unngå at sjømatbedriftene blir gjenstand for et skadelig og kortsynt skatteregime som hemmer nødvendige investeringer, vekst og utvikling i en næring som blir stadig viktigere for land og folk.

Havbruksfondet

Høsten 2018 betalte myndighetene ut 2,7 milliarder kroner fra Havbruksfondet til kommuner og fylkeskommuner som har lagt til rette for havbruk. 2,3 milliarder tilfalt kommunene mens 400 millioner gikk til fylkene. Dette var andre utbetaling fra fondet. Det er Stortinget som har vedtatt ordningen for å sikre at kystkommunene som legger til rette for havbruk får vesentlige inntekter når lakseselskapene betaler for å få øke produksjonen. Myndighetene legger opp til salg av økt konsesjonsvolum annethvert år.

Enkeltutbetalingene til kommunene kom opp i til dels store millionbeløp, opptil 102 millioner kroner⁸, noe som skapte medieoppmerksomhet i hele landet. Sjømat Norge la i sine budskap vekt på at sjømatnæringen ønsker sterke og robuste lokalsamfunn, og at Havbruksfondet viser at kommunene får penger i kassa som lovet. Videre at dette er en ordning som fungerer godt og viser at det ikke er nødvendig å legge nye særskatter på havbruksbedriftene.

Sjømat Norge har pekt på at en eventuell ny statlig særskatt sannsynligvis ikke vil kunne komme havbrukskommunene til gode på samme måte dersom inntektene rettes mot statskassa.

Sjømat Norge har i 2018 arbeidet for å gjøre kommunene og næringslivet langs kysten oppmerksomme på at også Havbruksfondet skal opp til vurdering i NOU-utvalget og at dette skaper usikkerhet om fondet faktisk skal videreføres. Sjømat Norge støtter en videreføring av fondet fordi ordningen er god både for havbrukskommunene og næringslivet langs kysten. Hele 70 % av midlene går til kommunene, 10 % til fylkeskommunene og 20 % til staten.

Kampen om råstoffet

Like konkurransevilkår er en sentral forutsetning for at fiskeindustrien skal ha gode rammevilkår, og i 2018 har Sjømat Norge arbeidet mye med problemstillinger knyttet til organiseringen av førstehåndsomsetningen av fisk og fiskesalgslagenes praktisering av fiskesalgslagsloven. Det handler i sin kjerne om det institusjonelle rammeverket og (u)balansen mellom flåte og industri.

En stadig mindre andel av den fryste fisken omsettes gjennom salgslagenes auksjoner. Stadig mer fisk blir håndtert i eierintegreerte systemer, og blir i praksis ikke gjort tilgjengelig for konkurranse og salg gjennom salgslagene. Både Sjømat Norge og salgslagene er innforstått med at måten førstehåndsomsetningen blir praktisert på har betydning for både strukturen i næringen og verdiskaping av råstoffet.

I følge Kontali Analyse var 42 prosent av torskekvoten i 2018 kontrollert av integrerte selskap. Dette gjelder både fryst og fersk fisk, men utviklingen er mest påfallende på fryst. Dette er en potensiell trussel mot den tradisjonelle fiskeindustrien, som er avskåret fra å integrere mot flåteleddet for å få eierskap til kvoter og slik sikre råstofftilgang. I tillegg har førstehåndsomsetningen blitt mer uklar og uoversiktlig.

Stortingsmelding nr. 10 (2015 -2016) En konkurransekraftig sjømatindustri gir følgende økonomiske rettesnor for førstehåndsomsetningen:

"Et knapt gode bør ut fra effektivitetshensyn fordeles til de aktører som har høyest betalingsvillighet, og som dermed vedsetter godet høyest. Dette vil gi en samfunnsøkonomisk effektiv allokering av

⁸ <https://www.regjeringen.no/contentassets/d340461180b449ceb8d63c7b1e9a2f07/utbetaling-havbruksfondet-2018.pdf>

ressurser og en høyest mulig verdiskaping. En slik ressursfordeling vil for eksempel kunne oppnås ved å omsette fisken ved godt utformede auksjoner på velfungerende markedsplasser".

Ekspertgruppen som vurderte forenklinger og forbedringer innen førstehåndsomsetningen (2016) mente også at godt utformede auksjoner er en hensiktsmessig omsetningsform, og at eventuelle terminkontrakter også bør selges på auksjon.

Dialog mellom Sjømat Norge og salgslagene, som i denne sammenheng primært har dreid seg om fryst hvitfisk, viser at det er et felles ønske om å styrke auksjonene. En åpen og velfungerende auksjon vil blant annet:

- sikre at norsk fisk underlegges en åpen konkurranse i første hånd og at den med høyest betalingsvilje vinner fisken.
- gi aktørene på land mer lik mulighet til å konkurrere om råstoff.
- sikre at det settes markedsriktige priser.

Når det gjelder pelagisk sektor, var 2018 preget av et relativt høyt konfliktnivå mellom Sjømat Norge og Norges Sildesalgslag. For den norske fiskeindustrien er det sentralt å kunne konkurrere om utenlandsk råstoff på like vilkår med utenlandske konkurrenter, men dette er blitt avvist av Norges Sildesalgslag som synes lite villig til å ta hensyn til konkurransekraften i den norske sjømatindustrien. Dette handler blant annet om muligheten til å inngå direkteavtaler med utenlandske fartøy fra tur til tur, og tilgangen til detaljert omsetningsinformasjon. Det har også vært uenighet om flere av de dynamiske minsteprismodellene.

Eksporstopp av fiskeolje fra Peru

I slutten av mai 2018 stoppet Peru eksporten av marin råolje (fiskeolje) for humant konsum til Europa, herunder Norge. Det skjedde etter at EU-Kommisjonen hadde gjennomført inspeksjoner ved anlegg i Peru, og påpekt flere avvik som måtte korrigeres. Peruanske myndigheter gikk selv til det skritt å stoppe eksporten umiddelbart, uten å vurdere andre løsninger og overgangsordninger.

Det var derfor vesentlig risiko for at en varig eksportstopp ville ramme den norske industrien som importerer fiskeolje for videre raffinering og til produksjon av kosttilskudd. Mer enn 60 % av råoljen som brukes i norsk raffinering industri importeres fra Peru. Resultatet kunne blitt nedstenging av produksjonen og omfattende permitteringer allerede høsten 2018 i flere norske bedrifter dersom råvarene uteble. Saken måtte finne sin løsning i Peru.

Norske og peruanske myndigheter var i dialog om saken, og at det var løpende kontakt med Europakommisjonen. Sjømat Norge hadde parallelt tett kontakt med EU Fishmeal, GOED (Global Organization for EPA and DHA Omega-3s) og IFFO (The Marine Ingredients Organisation) for å sikre samordning av næringens innspill til Peru og EU. Sjømat Norge hadde også kontakt med den peruanske næringsorganisasjonen for fiskemel- og oljeprodusenter SNP. Tilbakemeldingen var at Sjømat Norges dokument hadde vært verdifullt og bidratt til en løsning.

Det peruanske myndighetsorganet SANIPES kom i månedsskiftet august/september med et nytt kommuniqué som trakk tilbake alle tidligere bestemmelser og kom med nye krav for å få utstedt eksportattest for fiskeolje til humant konsum, som den peruanske industrien hadde muligheter til å etterleve.

EØS og brexit

Året 2018 førte med seg ytterligere tilbakeslag for internasjonal handel, og det ble økende tendenser til proteksjonisme og isolasjonisme. Dette rammer svært mange land, og britene står foran år med usikkerhet og uavklart forhold til mange markeder i forbindelse med brexit - utmeldelsen av det indre marked i EU. I Norge ble EØS-avtalen igjen satt på den politiske dagsorden. Det skyldes ikke bare storpolitiske bevegelser i USA og brexit, men også åpen skepsis i Norge blant folk som frykter at den globale konkurransen rammer egen industri og arbeidsplasser.

Med dette som bakteppe er det lett å glemme fordelene med frihandel på tvers av landegrensene - som gjør det mulig å dyrke nasjonale konkurransefortrinn og gir bedre tilgang på varer og tjenester. Norsk sjømatnæring er et godt eksempel, der over 90 prosent av produksjonen selges til andre land.

EØS-avtalen er kommet under press på en måte vi aldri har sett før, både i flere politiske partier og deler av fagbevegelsen. Under LO-kongressen i 2017 klarte ledelsen så vidt å hindre et flertall imot EØS-avtalen. Fellesforbundet, det største fagforbundet i privat sektor har vært en av de varmeste forsvarerne av EØS-avtalen i LO. Men i 2018 snudde den største avdelingen i Fellesforbundet og ønsker å si opp avtalen. Dette har sendt sjokkbølger inn i LO og Arbeiderpartiet, og det knytter seg spenning til hvordan saken blir behandlet på LO-kongressen i 2021.

En uttreden av EØS (også før en eventuell reforhandling må den først sies opp) vil være særdeles uheldig for sjømatnæringen og en frihandelsavtale vil aldri kunne erstatte EØS-avtalen. Med unntak av at EØS-avtalen ikke gir tollfrihet for sjømat, fungerer avtalen i dag godt for norsk sjømatnæring. Den sikrer gode og forutsigbare rammer for handelen til vårt største marked. Det er vanskelig å se at det skal kunne oppnås alternative tilknytningsformer/avtaler mellom Norge og EU som gir tilsvarende ivaretagelse av handelen. Det er særlig bortfall av veterinæravtalen som vil være svært krevende. Videre er tilgangen på arbeidskraft fra hele EØS-området viktig for sjømatindustrien i Norge. Norsk medlemskap i Schengen-samarbeidet kan også komme under press, med de problemer dette vil skape for handelen. EØS gir Norge rammevilkår som gjør det mulig å møte både europeiske og globale konkurrenter. Norsk velferd er tuftet på handel, og den norske handelen er svært avhengig av Europa. Når det gjelder sjømat, eksporterer vi 70 prosent av volumene til Europa, der EØS-avtalen gir oss redusert toll og fri grensepassering.

Sjømatnæringen har mer enn noen annen sektor fått erfare at EU ikke er en lett motstander. I 20 år var handelen med laks preget av kontinuerlige mottiltak eller trusler om tiltak fra EUs side. Vi har tollhindringer som gjør bearbeiding og verdiskaping i Norge vanskelig. I den posisjonen som Norge har, utenfor EU, har vi i svært liten grad klart å forbedre vilkårene våre. Det er derfor lite sannsynlig at Norge kan forhandle seg fram til en bedre avtale enn den vi alt har. Å stille krav om en "ny" EØS-avtale mens EU må forholde seg til brexit, gjør det enda mer usannsynlig at en slik prosess vil være til gagn for Norge. Det paradoksale er at tusenvis av arbeidsplasser i Norge står i fare dersom man svekker tilgangen til det viktigste eksportmarkedet, og med handelskrig og et svekket WTO trenger Norge EØS-avtalen mer enn noen gang.

EU står overfor betydelige utfordringer som følge av brexit og ved at krefter i flere EU-land diskuterer fremtidig tilknytning til unionen. Hvis EU i en slik situasjon fremforhandler gode løsninger med land som avviker medlemskap i EU og/eller EØS, vil dette reelt bidra til økt risiko for at flere land følger etter Storbritannia. EU vil derfor ikke ha noe motiv for å gi Norge en bedre løsning utenfor EØS enn det man har innenfor EØS. Tvert imot vil EU ha motiver for å gi Norge en betydelig dårligere løsning for å vise at utenforskap har en kostnad.

Brexit medfører i tillegg at det har oppstått en situasjon hvor betydelige fiskeressurser skal fordeles mellom Storbritannia og EU. Dette er et skilsmisseoppgjør hvor Norge er tjent med ikke å bli part. For både Storbritannia og EU vil adgang til norsk sone og norske andeler kunne løse utfordringer mellom de to. Hvis Norge skulle ende opp med å si opp EØS-avtalen, ville dette med stor sannsynlighet tidsmessig skje parallelt med disse forhandlingene. Helt unødvendig kan Norge dermed bli en tapende part i det forestående skilsmisseoppgjøret.

Sjømat Norge har i beretningsåret hatt flere aktiviteter rettet mot å skape forståelse og oppmerksomhet om betydningen av EØS-avtalen samt fortsatt adgang til det britiske markedet etter en forventet brexit. Aktivitetene har vært i form av innlegg på konferanser, kronikker og leserbrev, det er produsert en video som dokumenterer betydningen av EØS, og Sjømat Norge har hatt en rekke møter med norske og britiske myndigheter om markedsadgang for sjømat. Det kan forventes at spørsmålet om videreføring av EØS-avtalen fortsatt vil være et sentralt politisk tema framover, og særlig mot Stortingsvalget 2021. Sjømat Norge har i 2018 fortsatt det politiske påvirkningsarbeidet på flere plan og gjennom naturlige allianser, ikke minst gjennom NHO-fellesskapet som også forsvarer EØS-avtalen i alle sammenhenger. Sjømat Norge har i dette arbeidet en viktig rolle i å formidle og forklare hvorfor EØS er avgjørende for næringen.

Beste praksis for fiskevelferd - Aquawelfare

God fiskevelferd i havbruk betyr at fisken beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger. Dette er et selvstendig hensyn nedfelt i dyrevelferdsloven⁹. Havbruk er i dag den største husdyrproduksjonen i Norge, og det er naturlig at næringen setter seg i førersetet i arbeidet på dette feltet. Selv om det i lang tid er arbeidet mye med velferd i havbruksnæringen, har Sjømat Norge satt i gang et omfattende prosjekt for å skjerpe fokus og oppmerksomhet rundt velferd i alle aktuelle deler av produksjonen.

Sjømat Norge startet dette prosjektet i mars 2018. Arbeidet skal resultere i felles rutiner for beste praksis for fiskevelferd i havbruksnæringen og skal være slutført innen 2021. I tillegg er forumet Aquawelfare etablert som samarbeidsarena for næringen og kompetansemiljøer som vil bidra konstruktivt til å sikre god fiskevelferd. Aquawelfare samler deltakere fra havbruksselskapene, leverandørindustrien og fra forsknings- og undervisningsmiljø med kompetanse på fiskevelferd. I tillegg er dyrevernorganisasjoner involvert slik at disse kan bidra med sin kompetanse. Forumet skal gjennom sin aktivitet bidra til økt bevissthet og forståelse om velferdsspørsmål, utveksling av kunnskap, diskusjon om erfaringer og ideer som kan bidra til utvikling av beste praksis, hensiktsmessige metoder og utstyr.

Det konkrete målet er å få på plass et system for egenkontroll (mal for rutiner for beste praksis) for fiskevelferd innen 2021. Ordningen må kunne benyttes i den daglige driften i alle deler av produksjonen, på havbruksanlegg, under transport og i slakterier for å passe på at fiskevelferden blir ivaretatt på beste måte. Dette arbeidet gjøres uten kobling til utviklingen av det offentlige tilsynet på området. Arbeidet organiseres etter en handlingsplan med årlige milepæler. Framdriften i arbeidet led noe under kapasitetsutfordringer i administrasjonen i 2018, men innsatsen fortsetter for fullt i 2019 og med opprettholdt tidsplan. Det er utviklet en egen kommunikasjonsplan som skal bidra til framdrift og måloppnåelse i arbeidet.

Samarbeid for bedre kosthold - #MerAv

Helsedirektoratet har beregnet den totale samfunnskostnaden i Norge knyttet til usunt kosthold til 154 milliarder kroner pr år¹⁰. Kosthold alene kan forklare 8000 dødsfall årlig. Over halvparten av alle dødsfall før 75 år skyldes ikke-smittsomme sykdommer – og usunt kosthold er en av de viktigste risikofaktorene.

Siden 2016 har helsemyndighetene, næringsorganisasjoner, mat- og drikkeprodusenter og dagligvarehandelen arbeidet med felles målsetning om å påvirke kostholdet i befolkningen i en sunnere retning. Serveringsbransjen sluttet seg til sommeren 2018. Sjømat Norge og en rekke sjømatbedrifter deltar aktivt i samarbeidet som er nedfelt i "Intensjonsavtalen for et sunnere kosthold"¹¹ og som senere er videreført gjennom tilslutningsavtaler der bedrifter forplikter seg til å samarbeide om å gjøre det enklere for forbrukerne å gjøre sunne valg. Man har felles mål om å øke forbruket av grønnsaker, frukt/bær, grove kornprodukter og fisk og sjømat - og samtidig redusere befolkningens inntak av sukker, salt og mettet fett. Ved utgangen av 2018 hadde sju sjømatbedrifter signert avtalen: Br. Karlsen, Domstein Sjømat, Insula, Pelagia, Salmon Brands, Svanøy Røykeri og Lerøy Seafoods.

Et av de synlige tiltakene fra Helsedirektoratet er #MerAv-kampanjen som understøtter en av de konkrete målsetningene om å øke konsumet av sjømat, frukt, grønnsaker og grove kornprodukter med 20 % fram til avtalen løper ut i 2021. Målsetningen er helt i tråd med budskapene som Sjømat Norge har hatt overfor myndighetene i lang tid. #MerAv-kampanjen var en suksess i den forstand at 60 % av målgruppen barnefamilier ble eksponert og svært mange både forsto budskapet og likte kampanjen.

På dette feltet har Sjømat Norge i 2018 videreført det gode samarbeidet med Norges Frukt- og Grønnsakgrossisters Forbund (NFGF), og Baker - og konditorbransjens landsforening (BKLF). Det er gjennomført felles og sektorvise workshops for å dele kunnskap om forbrukeradferd og konsumutvikling, kommunikasjon, produktutviklingsstøtte og andre tema som er relevante for både produsenter og aktører i dagligvarehandelen.

⁹ <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-97>

¹⁰ https://www.regjeringen.no/contentassets/fab53cd681b247bfa8c03a3767c75e66/handlingsplan_kosthold_2017-2021.pdf

¹¹ <https://helsedirektoratet.no/folkehelse/kosthold-og-ernering/intensjonsavtalen-for-et-sunnere-kosthold#hvordan-slutte-seg-til-intensjonsavtalen>

Deltakere på disse arrangementene har vært organisasjonene, helsemyndighetene, kompetanseinstitusjoner, virkemiddelapparatet, handelen og mat- og drikkeprodusenter. To synlige resultater av samarbeidet om intensjonsavtalen er Helsedirektoratets #MerAv-kampanje og Norges Sjømatråds kampanje «3-i-uka»¹² som skal inspirere folk til å tilberede og spise mer sjømat.

I forbindelse med matmessen Foodscape på Lillestrøm i oktober 2018 samarbeidet Sjømat Norge med NFGF, BKLF og Helsedirektoratet om en felles #MerAv-stand der også Norges Sjømatråd og sjømatbedriftene som har signert tilslutningsavtalen fikk profilere seg og delta på aktivitetene på messen. Det ble også arrangert et vellykket #MerAv-seminar med 230 påmeldte.

Konsumet av sjømat i Norge har gått ned de siste årene¹³. For å finne ut hvorfor norske forbrukere ikke spiser mer sjømat enn de gjør, bestilte Sjømat Norge og Innovasjon Norge en studie fra SIFO som ble ferdigstilt i 2018. Den viser at den yngre generasjonen (18-34 år) har valgt bort fisken, til tross for at 86 % mener at fisk smaker godt. Dagens produkter passer ikke inn i de unges spisevaner. Det er urovekkende at dette ser ut til å være resultat av en generasjonsendring, og ikke livsfaseendringer.

Foreløpige konsumtall for 2018 (til og med uke 32) kan imidlertid tyde på at nedgangen har stanset¹⁴. Det totale salgsvolumet for sjømat var da uendret sammenliknet med samme periode i fjor. Dersom det viser seg at trenden fortsetter, kan det henge sammen med at næringen har begynt å ta tak. Utvalget av fiskeburgere, ferdigkuttete fiskebiter, ovnsklare retter og «plukk og miks» varianter av frosne skalldyr har blitt større. For eksempel hadde salget av fiskeburgere økt med 12 prosent (sammenliknet med samme periode i fjor), og salget av frosne skalldyr i løsvekt hadde økt 133 prosent sammenliknet med samme periode i 2016.

Det å skulle oppnå 20 % økning i innenlandskonsumet fra 49 kg til 59 kg innen 2021 er uansett svært ambisiøst. Sjømat Norge anser det som viktig å bidra aktivt til økt sjømatkonsum og vil sammen med medlemsbedriftene og i fortsatt samarbeid med helsemyndighetene, NFGF, BKLF, handelen og serveringsbransjen videreføre tiltak på dette området.

Matindustri 4.0

Matindustri 4.0 er et felles samarbeidsprosjekt mellom Sjømat Norge, NHO Mat og Drikke og Norsk Næring- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN). Prosjektet samler 20 bedrifter og har fått 2 millioner kroner i støtte gjennom Hovedavtalens fellestiltak. Gjennom partssamarbeid, nettverksbygging og digitale møteplasser skal det utvikles og deles kunnskap og metoder for å ta i bruk digitalisering og automatisering i matindustrien. Det handler om tverrfaglig samarbeid både internt i bedriftene og med konkurrenter og andre matprodusenter.

I 2018 utlyste regjeringen 10 millioner kroner som tilskudd til fleksible videreutdanningstilbud i digital kompetanse. Prosjektet Matindustri 4.0 fikk i samarbeid med Fagskolen i Østfold bevilget 800.000 kroner fra myndighetene til å lage en egen fagskoleutdanning i digital kompetanse for en samlet mat- og drikkenæring.

I desember ble prosjektleder tilsatt. Selve prosjektet og kursene starter i 2019. Det vil bli satset på egne bedriftsinterne prosjekter, nettverkssamlinger og digitale samhandlingskonferanser. Fra sjømatnæringen er Pelagia Kalvåg, Gunnar Klo og Båtsfjordbruket med i prosjektet (mulig at flere tilslutter seg prosjektet i 2019).

De tre partene i Matindustri 4.0 gjennomførte allerede i 2017 et prøveprosjekt som viste at et digitalt kompetansefaglig fellesløft er nødvendig. Tiltak som forprosjektet avdekket som viktige satsningsområder, og som partene kan tenke seg å jobbe med i egen bedrift er:

- kompetansekartlegging og kompetanseplaner med tanke på fremtidens behov, herunder ulike typer fagbrev, digital kompetanse og teknisk kompetanse.
- utvikle en bedriftskultur som fremmer samarbeid og endringsvilje.
- kontinuerlig forbedring/medarbeiderdrevet innovasjon som en integrert del av den daglige driften.

¹² <https://3iuka.no>

¹³ <https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/1479/Utviklingen-i-norsk-kosthold-2018-IS-2759.pdf>

¹⁴ <https://seafood.no/aktuelt/nyheter/ny-rapport-store-muligheter-for-a-oke-sjomatkonsumet/>

Flere blir medlemmer i Sjømat Norge

Sjømat Norge har som organisasjonsstrategi å utvikle seg til en bred næringsklyngeorganisasjon. Bredde i medlemsmassen kan gi større gjennomslag, og er en fordel med tanke på diskusjon mellom ulike grupperinger i forbindelse med blant annet høringsprosesser og andre saker. Utvidelse av medlemsmassen så langt har bidratt til å styrke Sjømat Norge, og også gitt positiv og nødvendig kompetanse til etablerte medlemsgrupperinger.

Ved utgangen av 2018 hadde Sjømat Norge 600 medlemsbedrifter. Selv om en del av disse inngår i konsern, gjør dette Sjømat Norge til landets største organisasjon innenfor marine næringer. Sjømat Norge organiserer selskaper innen havbruk, videreforedling av villfisk og oppdrettet fisk, fiskefôr- og fiskemelproduksjon, marin ingrediensindustri, sjømathandel- og eksport, teknologi- og serviceselskaper tilknyttet sjømatnæringen, fiskehelseselskaper samt rederier i havbruksnæringen. I sum har medlemsbedriftene i Sjømat Norge omlag 14.000 arbeidstakere.

Sjømat Norge har de siste årene hatt særlig vekst i antall medlemsbedrifter innen teknologi og service samt sektoren for brønnbåter og servicefartøyer til havbruksnæringen. Servicefartøyene knyttet til havbruk blir større og mer spesialiserte. Disse endringene gjør at Sjøfartsdirektoratet har fått en viktigere rolle overfor havbruksnæringen, og det er avgjørende at Sjømat Norge kan være faglig ressurs på det maritime feltet slik man fra før er på havbruksfaglige og veterinærfaglige områder.

Organisasjonens arbeid med å utvide tilbudet til rederiene ble i 2017 styrket gjennom opprettelsen av en ny stilling som fagsjef maritim. Sjømat Norge tilbyr på denne måten bistand til medlemsrederiene både i maritimfaglige spørsmål og deltar i etablering og forhandlinger av tariffavtale med mannskapsorganisasjonene. I løpet av 2018 resulterte dette i at Sjømat Norge fikk på plass et komplett tarifftilbud til alle rederier som opererer i havbrukssektoren og marin sektor¹⁵. I 2018 ble Sjømat Norge og LO enige om å etablere en overenskomst for dykkere og dykkeselskaper som leverer tjenester til havbruksnæringen. Det er i dag flere arbeidsdykkere i havbrukssektoren enn i oljenæringen.

MiljøVet: Miljø- og veterinære tjenester

I tråd med organisasjonsstrategien om å styrke bredden i medlemsmassen, gjorde styret i 2018 vedtak om å åpne for medlemskap også for bedrifter som leverer varer og tjenester knyttet til fiskehelse og miljø.

Organisatorisk opprettes det en ny sektorgruppe for miljø og veterinære tjenesteleverandører (MiljøVet). Dette blir et forum for medlemsbedrifter som leverer tjenester til sjømatprodusenter innenfor området fiskehelse og dyrevelferd, miljøovervåking og -dokumentasjon. Sektorgruppen blir rådgivende for bransjegruppe havbruk og industri og styret på dette området.

Internt organisasjonsarbeid og eksternt relasjonsarbeid

Tillitsvalgte organer

Sjømat Norge har de siste årene fått større tyngde i kraft av å representere flere bedrifter og nye medlemsgrupperinger, slik det framgår i foregående avsnitt. Det fordrer at Sjømat Norge forankrer sine strategier i et bredt organisasjonsarbeid gjennom sine tillitsvalgte organer.

Mellom generalforsamlingene er styret øverste besluttsende organ i Sjømat Norge, og med bransjegrupper for hhv havbruk- og industrisektoren som de viktigste rådgivende organer.

Bransjegruppene har egne sektorgrupper. Innenfor havbruk er det regionlag for Nord-Norge, Midt-Norge og Vestlandet, samt sektorgrupper for fiskefôr og teknologi og service. På industrisiden er det sektorgrupper for marine ingredienser (maring) og for fiskemel. I løpet av året gjennomføres det i tillegg regionvise og bransjevise medlemsmøter.

¹⁵ <https://sjomatnorge.no/sjofartsoverenskomster/>

Politisk kontakt

Som det følger av formålsbestemmelsen i vedtektene har Sjømat Norge en sentral oppgave i å fremme medlemmenes interesser og bidra til gode rammebetingelser. Dette fordrer bred kontakt med politiske miljøer, forvaltning og andre aktører gjennom året. Møtepunktene er av ulik art og fra organisasjonen er både administrasjon og tillitsvalgte involvert i dette arbeidet. Dette er viktig for å dele informasjon og kunnskap om næringen og formidle hvilke utfordringer næringen møter og hvilke behov og ambisjoner sektorene har for videre utvikling, matproduksjon, verdiskaping og sysselsetting.

Alliansebygging

Organisasjonen har i 2018 videreutviklet samarbeid med viktige allianser på saksområder der det er felles interesser. Sjømat Norge er en tung stemme innad i NHO som igjen er en svært toneangivende stemme i den offentlige debatten. Sjømat Norge har hatt god erfaring med overordnet og operativt samarbeid med NHO gjennom året, eksempelvis i forbindelse med håndtering av den krevende særskattesaken som tidligere omtalt. I denne saken har Sjømat Norge tatt en koordinerende for hele næringen, inklusiv andre interesseorganisasjoner og bedrifter som ikke er medlemmer, og i forståelse med disse.

Sjømat Norge har dessuten videreført et godt samarbeid med LO og flere fagforbund i en del saker der det er felles interesser. Samhandling med fagbevegelsen er ekstra viktig i saker som krever spisskompetanse, utholdenhet og strekker seg over lang tid - eksempelvis arbeidet med å øke den politiske oppmerksomheten rundt sjømatnæringen innenlands, eller adgang til markedene utenlands.

Sjømat Norge samarbeider også med flere av fiskernes fagorganisasjoner. I forbindelse med den kommende meldingen til Stortinget om nytt kvotesystem, har Sjømat Norge samarbeidet godt med Fiskarlaget Nord for å få fram betydningen av en differensiert kystfiskeflåte og sammenhengen mellom fiskeflåten og fiskeindustrien.

Dialogmøter

Sjømat Norge har styrket fokuset på dialog og samhandling med omgivelsene. Våren 2018 ble det gjennomført fem dialogmøter med mer en 20 eksterne interessenter i forbindelse med Sjømat Norges utredningsarbeid "Sjømat 2030". Sentrale samfunnsaktører som miljøbevegelsen, dyrevernerne, forskningsinstitusjoner, forvaltningen og ulike næringsinteresser deltok på møtene, fordelt på ulike hovedtema: Bærekraft, fiskehelse og fiskevelferd, forskning, forholdet til andre næringsinteresser, kystkommuner og forvaltning. I møtene ble det lagt opp til presentasjoner, gruppearbeid og åpen diskusjon.

Behovet for dialog er også til stede når det oppstår konfliktsaker koblet til næringen. I 2018 oppsto det skjerpede fronter mellom fiskerinæringen og havbruksnæringen særlig i Nord-Norge etter at rekefiskere gikk ut med sterk bekymring for at havbruksvirksomheten rammer rekebestandene i fjordene. Et vedtak i Tromsø kommunestyre om å stille særkrav til nye etableringer av havbruksnæringen skjerpet frontene ytterligere. Det resulterte i at Sjømat Norge inviterte til dialogmøte i Tromsø i desember med det mål å øke gjensidig forståelse og komme fram til tiltak som kan bedre situasjonen. Saken blir fulgt opp av Sjømat Norge og Norges Fiskarlag. Det ble også gjennomført et havbruksseminar i Tromsø i samarbeid med kommunen.

Fellestiltak for omdømmearbeidet

Sjømat Norge og de øvrige interesseorganisasjonene og salgslagene i næringen har også etablert felles arenaer både for toppledere og kommunikasjonsmedarbeidere. Dette for å styrke omdømmearbeidet, koordineringen og den utadrettede formidlingen av felles budskap og faktainformasjon knyttet til "ikke-politiske" tema i sjømatnæringen. Norges sjømatråd bidrar ved å legge til rette for disse møtearenaene.

Konkrete tiltak i 2018 som ble synlige eksternt, var eksempelvis planlegging og koordinering av aktiviteter i forbindelse med Strandryddeuka 2018, der næringen inngikk et samarbeid med Hold Norge Rent. Det resulterte i at enda flere sjømatbedrifter enn før satte i gang strandrydding langs kysten, og at sjømatnæringen ble synlig på riksdekkende tv (NRK).

Sprikende næringspolitiske interesser er noe som alltid har preget sjømatnæringen, og gjør også at den nevnte samarbeidsplattformen kan være krevende. Sjømat Norge er likevel av den oppfatning at det er klokt at aktørene samarbeider og snakker med én stemme på områder der dette er mulig, som ren kunnskapsformidling og andre fellesbudskap fra næringen. Sjømat Norge vil derfor bidra til at dette samarbeidet videreutvikles.

Andre aktiviteter i administrasjonen

Sjømat Norges administrasjon er organisert i fagavdelinger for industri, havbruk, miljø og helse, arbeidsliv, næringsutvikling og samfunnskontakt. Administrasjonen planlegger og gjennomfører det næringspolitiske arbeidet sammen med tillitsvalgte. Fagansatte saksbehandler hørings svar¹⁶ til forvaltningen, deltar i råd og utvalg, og leverer også rådgivningstjenester på fagområdene til medlemsbedriftene.

Arbeidet i administrasjonen er preget av at oppgavene løses gjennom utstrakt samarbeid på tvers av fagavdelingene. I det følgende er noen av aktivitetene i avdelingene i 2018 listet opp summarisk. Mediesaker omfatter pressemeldinger, nettartikler og lignende fra Sjømat Norge som er delt via egne kanaler. Listene er ikke utfyllende.

Industri

- Løpende faglig rådgivning til medlemsbedrifter
- Minsteprisdrøftinger med salgslagene
- Sekretariat for bransjegruppe industri og sektorgrupper
- Gjennomføring av medlemsmøter
- Deltakelse i Pelagic Fish Forum
- Deltakelse i internasjonale fiskeriforhandlinger
- Deltakelse i diverse utvalgsarbeid
- Utredningsarbeid
- Utarbeidelse av hørings svar
- Mediesak 30. januar om ny tilstramming i konkurransen om råstoff, Færøyene nekter egne fartøy å levere fisk i utlandet
- Mediesak 20. februar om behovet for bedre råstofftilgang for industrien
- Mediesak 28. februar om fremtidens kvotesystem, kystfiskere og industrien er avhengig av hverandre
- Mediesak 2. april om Matmerk-utmerkelse til Myklebust Hvalprodukter
- Mediesak 14. mai om fiskerihavnene, felles utspill fra Sjømat Norge og Norges Fiskarlag
- Mediesak 12. juni om Norges Sildesalgslags utspill om markedsavgiften
- Mediesak 18. oktober om 2019-kvoter i Barentshavet
- Mediesak 30. oktober om tiltak mot ulovlig omsetning av kongekrabbe

Havbruk

- Løpende faglig rådgivning til medlemsbedrifter
- Sekretariat for bransjegruppe havbruk og sektorgrupper
- Administrasjon av regionale havbrukslag i Nord-Norge, Midt-Norge og Vestlandet
- Gjennomføring av medlemsmøter nasjonalt og regionalt
- Sekretariat for Sjømat Norges produksjonsforum
- Drifting av Akvafakta
- Utredningsarbeid
- Utarbeidelse av hørings svar
- Mediesak 16. januar om dialogmøter med 20 organisasjoner og etater, ber om innspill til bærekraftig havbruk
- Mediesak 30. april om lakseskatt
- Mediesak 1. juni om NOU om havbruksskatt
- Mediesak 8. juni om verdens lakseproduksjon, rapport fra ISFA
- Mediesak 9. juni om viktigheten av sterke kystkommuner
- Mediesak 21. juni om kommende utbetaling fra Havbruksfondet
- Mediesak 15. august om enda mer klimavennlig laks, Sjømat 2030
- Mediesak 12. november om dialogmøte med rekefiskere, industri og havbruksnæring
- Mediesak 7. september om at Sjømat Norge forventer at NOU-utvalget forholder seg til Stortingets bestilling
- Mediesak 10. september om fordelingen av 2,3 mrd kroner til kommunene fra havbruksfondet

¹⁶ <https://sjomatnorge.no/kategori/om-fhl/horingsuttalelser/>

- Mediesak 16. november om at Sjømat Norge tar utviklingen i rekebestandene på alvor, ber om mer forskning
- Mediesak 20. november om regionreformen, ber Stortinget om bedre havbruksforvaltning
- Mediesak 7. desember om gasselvinner Eide Fjordbruk

Miljø og helse

- Løpende faglig rådgivning til medlemsbedrifter
- Oppfølging av bransjeavtalen om reduksjon av matsvinn
- Oppfølging av intensjonsavtalen for om tilrettelegging for et sunnere kosthold
- Sekretariat for Rømmingsutvalget
- Kursing i rømmingssikring
- Oppfølging av utviklingsarbeidet knyttet til sporbarhet av oppdrettsfisk
- Sekretariat for OURO
- Oppfølginga av vannrammedirektivet
- Dialog med Mattilsynet om forvaltningen av matpolitikken og helhetlig tilsyn
- Dialog med Mattilsynet departementer, Vitenskapskomiteen for mat og miljø og vitenskapelige institusjoner for å bidra til at risikoberegning, risikohåndtering og risikokommunikasjon gjennomføres i tråd med internasjonale retningslinjer
- Drifting av e-læringskurset "Sjømathygiene"
- Deltakelse i internasjonalt arbeid i Verdens dyrehelseorganisasjon (OIE), oppfølging av Codex Alimentarius og internasjonale paraplyorganisasjoner relatert til sjømatnæringen
- Oppfølging av arbeidet med fiskehelse og fiskevelferd
- Utarbeidelse av høringssvar
- Mediesak 25. januar om nedgang i rømmingstallene fjerde år på rad
- Mediesak 18. februar om stor nedgang i bruk av lusemidler også i 2017
- Mediesak 20. februar om innsats for innsamling av plast
- Mediesak 21. mars om at havbruk skal bli best på fiskevelferd, Aquawelfare
- Mediesak 18. april om rapport som viser fall i konsumet av sjømat
- Mediesak 26. april om dagligvarehandelens tiltak til sunnere matkonsum
- Mediesak 30. april om folks bruk av plast, basert på spørreundersøkelse
- Mediesak 5. mai om det første dialogmøtet i Aquawelfare
- Mediesak 9. mai om sjømatnæringens aktiviteter under strandryddeuka
- Mediesak 22. mai om at havbruksnæringen ikke må skattlegges ut av landet
- Mediesak 30. mai om laksen som skatteobjekt
- Mediesak 6. juni om evaluering av laksevassdragene og laksefjordene
- Mediesak 7. juni om flere sjømatbedrifter som slutter seg til intensjonsavtalen for et sunnere kosthold
- Mediesak 18. juni om utfiskingstiltak i 63 elver, rapport fra OURO
- Mediesak 8. august om deltakelse på mat- og bærekraftsmessen Foodscape
- Mediesak 20. august om at dødelighet på laks skal ned
- Mediesak 21. september om møte med fiskeriministeren
- Mediesak 21. september om bruk av hydrogenperoksid mot lakselus
- Mediesak 1. oktober om IRIS-studie på reker
- Mediesak 2. oktober om #MerAv-seminar med folkehelse og eldre-ministeren
- Mediesak 22. november om Foodscape-messen

Arbeidsliv

- Løpende juridisk rådgivning og rettslig bistand til medlemsbedrifter
- Part i tariffavtaler som fiskeindustrioverenskomsten, havbruksoverenskomsten, overenskomstene for fiskemel og fiskefôrindustrien, rederier og yrkesdykkere.
- Utarbeidelse av høringssvar
- Mediesak 13. mars om nye tariffavtaler for skip tilsluttet Sjømat Norge
- Mediesak 19. april om etablering av tariffavtale for yrkesdykkere
- Mediesak 24. april om Sjømat Norges tilbud på maritim sektor, inviterer til rederiseminar
- Mediesak 18. desember om fornyet IA-avtale

Næringsutvikling og samfunnskontakt og øvrig

- Løpende mediehåndtering og planlegging av medietiltak
- Kommunikasjonsrådgivning til medlemsbedrifter
- Drifting av nettsider, sosiale medier, bildedatabase
- Produksjon av medlemsinformasjon og nyhetsbrev
- Produksjon av faktaark, spørsmål og svar og bakgrunnsinformasjon
- Sekretariat for Forum for visningsanlegg i havbruk
- Arbeid med kompetanse, utdanning og rekruttering til sjømatnæringen
- Utarbeidelse av hørings svar
- Rådgivning innen markedsadgang og handel
- Dialog med forsknings- og kompetansemiljøer
- Oppfølging av internasjonale organisasjoner og annet internasjonalt arbeid
- Oppfølging av praksiskandidat fra Universitetet i Tromsø over tre uker
- Koordinering av arbeidet i Sjømatalliansen
- Mediesak 8. januar om sjømateksport på 94,5 milliarder i 2017
- Mediesak 14. januar om den nye regjeringserklæringen
- Mediesak 19. mars om sjømat som blir stadig viktigere, ringvirkningstall for 2017
- Mediesak 21. mars med offentliggjøring av visjonsdokumentet Sjømat 2030
- Mediesak 22. mars om gjenvalg av Inger-Marie Sperre som styreleder
- Mediesak 27. april om Blått taktskifte, sjømat en del av løsningen
- Mediesak 8. august om Sjømat Norges arrangementshøst
- Mediesak 13. august om utnevningen av ny fiskeriminister
- Mediesak 16. august om bærekraft i den blå økonomien, fra Arendalsuka
- Mediesak 19. august om at Norge nærmere seg 100 milliarder i sjømateksport
- Mediesak 28. august om Teknologi- og servicekonferansen, fiskeriministeren understreker viktigheten av innovasjon
- Mediesak 18. september om at sjømatnæringen trenger tilgang på mer kompetent arbeidskraft, tall fra NHOs kompetansebarometer
- Mediesak 4. oktober om marin bootcamp
- Mediesak 8. oktober om forslaget til statsbudsjett for 2019
- Mediesak 16. oktober om Sjømat Norges deltakelse i komitéhøringene på Stortinget
- Mediesak 5. november om oktober som tidenes eksportmåned
- Mediesak 14. november om at arbeidsdykkerne inntar havbruksnæringen
- Mediesak 2. desember om fiskeriministerens tale på Teknologi og servicekonferansen
- Mediesak 19. desember om Matindustrien 4.0

Styrets vurdering

Arbeidet i Sjømat Norge har også i 2018 vært preget av høyt aktivitetsnivå både for administrasjonen og organisasjonens tillitsvalgte. Det pågår en rekke prosesser både på politisk plan og ellers i offentligheten der det er viktig at sjømatnæringen blir hørt og oppnår forståelse og gjennomslag for sine synspunkter. Styret opplever at organisasjonen i 2018 har styrket sin posisjon gjennom godt strategisk påvirkningsarbeid, herunder samarbeid med NHO, fagbevegelsen og andre allianser.

De enkelte sjømatsektorene står samtidig overfor krevende og ulike utfordringer. I beretningsåret har myndighetenes arbeid for å utrede en grunnrentebeskatning av havbruksnæringen vært viktigste sak, og dette har også vært styrende for prioriteringene og ressursbruken i organisasjonen. Styret mener det er viktig at næringen så langt det er mulig taler med én stemme i denne saken, og er tilfreds med at Sjømat Norge i forståelse med andre interesseorganisasjoner koordinerer arbeidet på dette feltet. Utfallet av saken vil få konsekvenser for myndighetenes håndtering av en eventuell grunnrentebeskatning av fiskerisektoren. Det vil også gi grunnleggende føringer for den framtidige utformingen av det norske skattesystemet, for selskaper generelt, og for selskaper som er basert på utnyttelse av stedbundne ressurser spesielt. Det er derfor viktig at arbeidet med denne saken prioriteres høyt også i 2019.

Styret konstaterer at Sjømat Norge i 2018 aldri har vært større som organisasjon og dermed styrket sin tyngde og posisjon som sjømatnæringens viktigste interesseorganisasjon. Ved utgangen av året hadde Sjømat Norge 600 medlemsbedrifter som samlet representerer omlag 14 000 årsverk.

Styret vurderer arbeidsmiljøet i Sjømat Norge som godt, men anser det som viktig å sikre at organisasjonen har tilstrekkelig kapasitet og riktig kompetanse i administrasjonen til å løse oppgavene og håndtere bredden av medlemsbedrifter. De siste års nyansettelser av administrasjonen på det maritime og veterinærfaglige området har i så måte vært nødvendig.

Inger-Marie Sperre (sign)
Styreleder

Arne E. Karlsen (sign)
2. nestleder

Stig Nilsen (sign)

Erlend Sødal (sign)

Elin Tveit Sveen (sign)

Geir Molvik (sign)
1. nestleder

Egil Magne Haugstad (sign)

Merethe Holte (sign)

Trude Olafsen

Inge Berg (sign)

Geir Ove Ystmark (sign)
adm. dir.